

Anglická romantická poezie

Přečtěte si následující text, запиšte si do sešitu výpisky a zodpovězte otázky uvedené v závěru.

Anglie je považována za místo, kde romantismus vznikl a kde generace romantiků ihned navázala na předcházející autory preromantismu. Jedná se především o **tzv. jezerní básníky**.

Jezerní básníci nesou pojmenování po tzv. Jezerním okrsku na severozápadě Anglie. Jedná se o nejvýznamnější představitele **první generace** anglických romantických autorů z přelomu 18. a 19. století. Mezi nejvýraznější představitele patří **William Wordsworth, Samuel Taylor Coleridge a Robert Southey**.

William Wordsworth (1770 - 1850) byl anglický romantický básník, člen tzv. jezerní školy. Byl přesvědčen o tom, že příroda je plná duchovní síly a pokud s ní člověk žije v souladu, dostává jeho život nový rozměr. Jeho **Lyrické balady**, které napsal s S. T. Coleridgem, jsou hlavním dílem jezerní školy. Za mistrovské dílo je považována jeho autobiografická skladba **Předehra**.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Samuel Taylor Coleridge (1772 - 1834) byl anglický romantický básník a filozof. Spolu s přítelem Wordsworthem je považován za zakladatele anglického romantismu. Jeho nejznámější básní je ***Píseň o starém námořníkovi***.

Robert Southey (1774 - 1843) byl romantický básník a badatel. Jeho sláva byla poněkud zastíněna Wordsworthem a Coleridgem.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

GYMNÁZIUM
PRACHATICE

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Kontrolní otázky:

1. Která země je považována za kolébku romantismu?
2. Jak souhrnně nazýváme autory první anglické romantické generace?
3. Dokážete si vzpomenout na členy této generace a jejich díla?

Práce s texty

Výňatky z textu

Přečtěte si následující ukázky a odpovězte na otázky za nimi uvedené:

Z dopisu S. T. Coleridgeovi (Grasmere, Štědrý den 1799)

William Wordsworth

Balvan ve středu tohoto vodopádu, kde bylo nejvíce vody, byl temný až do černa, sousední partie žluté, bílé, nachovo-fialové a sivé, nebo pokryté vodními rostlinami nejbujnější zeleně a ovislé zmrzlými prameny a střechyly pramínků, jež na některých místech zakrývaly zeleň rostlinstva a rozmanité odstíny kamenů, na jiných jen ještě podtrhovaly jejich pestrost. Nedovedu Ti vypsati kouzelný účinek, který vytvářela tato arabská scenérie, neboť vítr vanul od vodopádu, za nímž jsme stáli, a střídavě v nepravidelném sledu překrýval a odhaloval každý z těch pohádkových kataraktů v různých stupních viditelnosti, jak pršková clona před námi houstla nebo řidla. Nemohli jsme nevychutnat v představách tu rozkoš, jakou by skýtal tento skalní výklenek v žáru červencového poledne. Ten obrovitý balvan s břechtanem vpravo, ten břeh nalevo se vinoucí se vším svěžím olistěním, když vánek provívá údolím a rosí jeskyňku nejjemnější sprškou, jakou si lze představit. A k tomu šumění vody, to ticho, to ústraní, a prosnit tu celý letní den.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Otázky k ukázce:

1. Jedná se o typickou ukázkou anglického romantismu? Vysvětlete.
2. Jaký význam má pro autora citový prožitek přírody? Proč?

Preludium

Lucie (William Wordsworth)

Daleko v horách bydlila
u nešlapaných cest,
tak málo lásky sklidila,
málokdo vzdal ji čest.

Líbezná jako květina,
fialka pod hlohy,
jak hvězda, když se jediná
zatřpytí z oblohy.

Jak tiše žila, zhasla v tmách,
neznámá, ztracená –
ale že leží v zemi, ach,
co pro mne znamená!

(Překlad Jarmila Urbánková)

evropský
sociální
fond v ČR

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

GYMNÁZIUM
PRACHATICE

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Otázky k ukázce:

1. Uveďte romantické rysy básně.
2. Pokuste se na základě ukázky charakterizovat vztah lyrického subjektu k dívce Lucii.
3. Kterými prostředky vyjadřuje autor tajemnost a zastřenost lásky k Lucii?
4. Charakterizujte verš a určete druh rýmu.
5. Najděte v textu přirovnání a nahraďte ho jiným, s totožným významem.

Přečtěte si následující text, запиšte si do sešitu výpisky a zodpovězte otázky uvedené v závěru.

Druhou generaci anglických romantických básníků představují autoři *George Gordon Byron, Percy Bysshe Shelley, John Keats, Walter Scott* a další.

George Gordon Byron (1788 - 1824) je považován za jednoho z největších evropských básníků. Proslul nejen svými díly, ale také svým způsobem života, který byl plný výstřelků, skandálů a dluhů. Pro Evropu byl **ztělesněním dokonalého romantického básníka**. Byl urozený, bohatý, krásný a výstřední. Lesk jeho osobnosti ale zastiňoval jeho literární dílo. V jeho tvorbě se **rozplývá hranice mezi autorem a lyrickým hrdinou**.

Nejčtenějším dílem je cestovní deník *Childe Haroldova pouť (1812 - 1818)*. Tato lyricko – epická skladba o čtyřech zpěvech popisuje putování hlavního hrdiny. Dílo je z velké části autobiografické. Hlavní hrdina má odpor k lidem a jedině, co mu ulehčuje jeho život je putování po světě. Tímto dílem si Byron zajistil slávu v literárních kruzích.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Byronova lyrika je často založena na **motivu nešťastné lásky**. Mezi jeho básnické sbírky patří například *Hodiny zahálky* (1807). Poémou **Vězeň chillonský** se nechal **inspirovat Karel Hynek Mácha**, který díky této inspiraci napsal své dílo *Máj*.

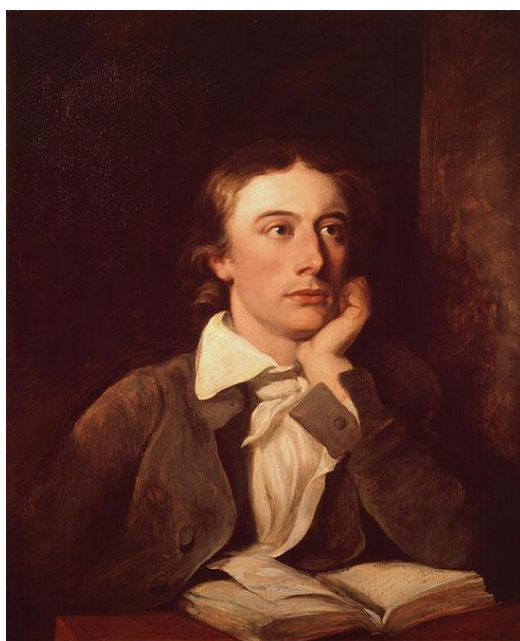
Percy Bysshe Shelley (1792 - 1822) patří mezi **nejvýznamnější romantické autory**, je považován za tvůrce nejlepších lyrických básní v anglickém jazyce. Podobně jako Keats a Byron zemřel předčasně. Jeho manželkou byla Mary Shelley, autorka *Frankensteina*. Byl ateista a vedl bouřlivý život. Opustil Anglii, neboť opovrhoval její upjatostí a strojeností.

Jeho vrcholným dílem je dramatická báseň ***Odpoutaný Prometheus (1820)***. Jedná se o filozofické drama. Hlavním tématem je osvobození lidské myšlenky. Hlavní postavou je titán, který představuje sílu rozumu a charakteru a který odsoudí společnost založenou na moci peněz. Autor v díle popsal své představy o životě svobodného člověka a o vítězství dobra nad zlem. V díle ***Královna Mab*** se Shelley vyjádřil proti doživotnímu a formálnímu sňatku bez lásky. K nejslavnějším Shelleyho básním patří ***Óda na západní vítr***, kde se západní vítr stává symbolem vzpoury.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

John Keats (1795 - 1821) byl jedním z předních básníků anglického romantismu. Své nejlepší básně napsal ke konci svého života. Domníval se, že **básně mají vyjadřovat pravdivý obsah**. Vrcholem jeho tvorby se stal rok 1819, kdy vzniklo mnoho jeho děl. Například *Lamia, Óda na slavíka, Óda na smutek*, apod.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Walter Scott (1771 - 1832) založil tradici romantického historického románu pro celou Evropu. Z poezie zaznamenala velký úspěch Scottova **Jezerní panna (1810)**. Jeho tvorba byla ale zastíněna tvorbou Byronovou, a tak se Scott začal věnovat románu. Mezi jeho romány patří například **Waverley** a **Ivanhoe**.

Kontrolní otázky:

1. Jmenujte autory druhé anglické romantické generace.
2. Který z nich je nazýván „dokonalým romantickým básníkem“?
3. Který český autor se inspiroval Byronovou lyrikou?
4. Proti sňatkům bez lásky se kriticky stavěl _____ v díle _____.
5. Kdo je autorem románů Waverley a Ivanhoe?
6. Četli jste některý ze dvou románů zmíněných v předchozí otázce? Pokud ano, převyprávějte ho spolužákům. Jak se v nich projevuje romantismus?

Práce s texty

Výňatky z textu

Přečtěte si následující ukázky a odpovězte na otázky za nimi uvedené:

Hodiny zahálky

Paměť (George Gordon Byron)

Je po všem! – Ve snu zřel jsem, co mne čeká.

Už nadějí můj zítřek nepřetéká,

mých šťastných dnů je hrstka na přelomu.

Naštěstí vítr mrazivý mne honí,

můj úsvit žití temná mračná cloní,

naděje, láska, radost jdou mi z domu!

Kéž by moh' paměť ještě přidat k tomu.

(Překlad Hana Žantovská)

Otázky k ukázce:

1. Na kterém motivu je podle vás založena tato báseň?
2. Charakterizujte náladu básně a doložte ji konkrétními slovy/příklady.
3. Jak korespondují pocity autora se scenérií přírody?
4. Kterými motivy je vyjádřen pocit rozčarování a zklamání?
5. Jaké básnické motivy autor využívá?

Lamia a jiné básně

Sonet (John Keats)

Proč jsem se zasmál v noci? Žádný hlas,
 Bůh ani Démon přísných odpovědí
 z nebes či z pekla mně nic nepovědí.
Své srdce vzal jsem tedy na potaz.
Proč smál jsem se jen, srdce, ptám se tebe;
 jsme oba samotni a smutni tak!
 Ó tmy a tmy! Mohu jen naříkat,
že marně ptám se srdce, pekla, nebe.
Proč jsem se zasmál? Zním už lhůtu žití,
 k nejvyšším slastem toužení mé vzlétá;
leč v této noci chtěl bych odejít,
 zřít v cárech veselé praporce světa;
verš, sláva, krása, mocné vše se zdá,
však smrt je víc – je velká žití mzda.

(Překlad Jiřina Hauková)

Otázky k ukázce:

1. Jak vyznívá konfrontace motivu smíchu a smrti?
2. Jaký význam má v básni motiv noci?
3. Podle kterých znaků poznáte, že se jedná o sonet?

Z poznámek ke Královně Mab (1813) – Percy Bysshe Shelley

(odstavec, který byl za života Shelleyho často citován jako doklad jeho morální zpustlosti)

Muž a žena mají společně žít tak dlouho, dokud se mají rádi; zákon, který by je zavazoval k soužití třeba jen chvíli poté, kdy jejich náklonnost vzala zaslé, znamená nesnesitelnou tyranii. Láska je svobodná. Bytosti jemné a ctnostné, neblaze připoutané k někomu, koho nemohou milovat, promarní nejkrásnější dobu svého života v neplodném úsilí jevit se jinak, než jaké jsou... Kdyby každý z nich žil sám, stali by se užitečnými a spokojenými členy společnosti, kdežto v manželském svazku jsou nešťastní a jejich bída z nich dělá misantropy. Vědomá, že jejich pouta jsou nezlomná, zahání je na cestu zvrácenosti: bez zábran propadají zášti a všem těm drobným tyraniím rodinného života, když vědí, že jejich oběť se nedovolá zastání ...

Jsem přesvědčen, že zrušení manželství by přineslo správné a přirozené uspořádání sexuálních vztahů. V žádném případě, jak se domnívám, by nedošlo k promiskuitě, naopak, zdá se ... že takové spojení mívá obecně za následek dlouhé trvání a vyznačuje se především ušlechtilostí a sebeobětováním.

Otázky k ukázce:

1. Na základě ukázky vysvětlete, proč byl Shelley nazýván morálně zpustlým? Využijte též znalostí z dějepisu.
2. Shledáváte jeho názor aktuálním i po více než 200 letech? Vysvětlete.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

3. Co nebo kdo je „misantrop“? V názvu díla kterého světového autora se toto slovo vyskytuje?
4. S kterou větou se nejvíce ztotožňujete a proč?
5. Jaký názor máte na tuto problematiku vy? Diskutujte se spolužáky.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ